

**ZARZĄDZENIE NR 285/12
BURMISTRZA WĄSOSZA**

z dnia 19 listopada 2012 roku

w sprawie Regulaminu zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miejskim Wąsosza

Na podstawie § 5 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wąsosza (Zarządzenie Nr 89/2011 z dnia 17 czerwca 2011 r.), w związku z art. 68 i 69 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009, Nr 157, poz. 1240) oraz w oparciu o Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF z dnia 30 grudnia 2009, Nr 15, poz. 84).

zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się Regulamin zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miejskim Wąsosza, w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do zarządzenia.

§ 2

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierzam Sekretarz.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regulamin zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miejskim Wąsosza

§ 1

1. Zarządzenie określa zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miejskim Wąsosza.
2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:
 - 1) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Gminy Wąsosz,
 - 2) Kierownictwu Urzędu – należy przez to rozumieć Burmistrza, Zastępcę Burmistrza, Sekretarza oraz Skarbnika,
 - 3) ryzyku – należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia dowolnego zdarzenia, działania lub zaniechania, którego skutkiem może być szkoda w majątku lub wizerunku jednostki lub które może przeszkodzić w osiągnięciu wyznaczonych celów i zadań,
 - 4) wpływie ryzyka – należy przez to rozumieć skutki dla realizowania zadań i osiągnięcia celów spowodowane przez zdarzenie objęte ryzykiem,
 - 5) prawdopodobieństwie wystąpienia ryzyka - należy przez to rozumieć częstotliwość występowania zdarzenia objętego ryzykiem,
 - 6) istotności ryzyka - należy przez to rozumieć kombinację wpływu ryzyka i prawdopodobieństwo jego wystąpienia,
 - 7) akceptowanym poziomie ryzyka - należy przez to rozumieć ustalony w zarządzeniu poziom istotności ryzyka zaakceptowany przez Kierownictwo,
 - 8) zarządzaniu ryzykiem - należy przez to rozumieć proces identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku; proces ten obejmuje także monitorowanie ryzyka i środków podejmowanych w celu jego ograniczenia,
 - 9) mechanizmach kontroli zarządczej - należy przez to rozumieć wszystkie działania i procedury podejmowane lub ustanawiane w celu zwiększenia prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów, w tym zwłaszcza:

- a) dokumentację systemu kontroli zarządczej (procedury, instrukcje, wytyczne),
- b) dokumentowanie poszczególnych zdarzeń,
- c) zatwierdzanie operacji,
- d) podział obowiązków,
- e) nadzór,
- f) rejestrowanie istotnych odstępstw od zasad zapisanych w procedurach, instrukcjach czy wytycznych,
- g) ograniczenie dostępu do zasobów materialnych, finansowych i informacyjnych.

§ 2

1. Celem zarządzania ryzykiem w Urzędzie jest:

- 1) usprawnienie procesu planowania;
- 2) zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów;
- 3) zapewnienie odpowiednich mechanizmów kontroli zarządczej;
- 4) zapewnienie kierownictwu Urzędu wczesnej informacji o zagrożeniach dla realizacji wyznaczonych celów i zadań.

2. Zarządzanie ryzykiem odbywa się według zasad:

- 1) integracji z procesem zarządzania;
- 2) powiązania z celami i zadaniami Urzędu;
- 3) przypisania odpowiedzialności;
- 4) proporcjonalności działań przeciwdziałających ryzyku do jego istotności.

§ 3

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:

- 1) identyfikację i ocenę ryzyka oraz odniesienie go do akceptowanego poziomu ryzyka;
- 2) ustalenie metody przeciwdziałania ryzyku;
- 3) przeciwdziałanie ryzyku;
- 4) monitorowanie procesu i dokonywanie zmian.

§ 4

Identyfikacja i oceny ryzyka oraz ustalenie metody przeciwdziałaniu ryzyku dokonywane jest przez Kierowników referatów oraz osoby zajmujące stanowiska samodzielne zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu.

§ 5

1. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom określonym w przepisach prawa powszechnie obowiązujących, statucie Gminy, Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego Wąsosza, przyjętych strategiach,
2. Podczas identyfikacji ryzyka należy przeanalizować:
 - 1) cele i zadania określone w uregulowaniach wskazanych w § 5, pkt. 1;
 - 2) zagrożenia związane z osiągnięciem celów i realizowaniem ww. zadań, wraz z ich wewnętrznymi i zewnętrznymi przyczynami oraz możliwymi scenariuszami rozwoju zdarzeń.
3. Podczas identyfikacji stosowana jest kategoryzacja ryzyka.
4. Ustala się następujące kategorie ryzyka:
 - 1) ryzyko finansowe;
 - 2) ryzyko dotyczące zasobów ludzkich,
 - 3) ryzyko działalności;
 - 4) ryzyko zewnętrzne.
5. Przykłady ryzyka występującego w ramach poszczególnych kategorii przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do regulaminu.

§ 6

1. Ocena ryzyka polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka a następnie ustaleniu jego istotności.
2. Określenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywalnych skutków, jakie będzie miało dla realizacji zadania lub osiągnięcia celu proponowanego do zamieszczenia w planie pracy Urzędu, wystąpienie zdarzenia objętego ryzykiem. Do określenia wpływu używany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen: wysoki, średni, niski.
3. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania zdarzenia objętego ryzykiem

w trakcie roku. Do określenia prawdopodobieństwa stosowany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen: wysokie, średnie, niskie.

4. Podczas określania wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia oraz poziomu istotności ryzyka stosowane są zasady zawarte w załączniku nr 2 do regulaminu.

§ 7

1. Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko o poziomie istotności do 6-ciu włącznie.
2. Ryzyko przekraczające akceptowany poziom ryzyka wymaga podjęcia decyzji o konieczności realizacji zadania, ewentualnie ograniczenia ryzyka do poziomu akceptowalnego przed rozpoczęciem realizacji zadania.

§ 8

1. Metodami przeciwdziałania ryzyku są:
 - 1) kontrolowanie ryzyka – stosowanie mechanizmów kontroli wewnętrznej;
 - 2) przeniesienie ryzyka – przekazanie ryzyka podmiotowi zewnętrznemu np. w drodze ubezpieczenia.
2. W celu określenia metody przeciwdziałania ryzyku należy przeanalizować:
 - 1) przyczyny (źródła) ryzyka i możliwe scenariusze rozwoju wydarzeń;
 - 2) istniejące mechanizmy kontroli stosowane w celu ograniczenia lub uniknięcia tego ryzyka;
 - 3) skuteczność istniejących mechanizmów kontroli, tj. zakres w jakim przeciwdziałają ryzyku a poprzez to ułatwiają lub utrudniają realizację ustalonych celów i zadań.

§ 9

1. Na podstawie dokonanej identyfikacji i oceny ryzyka oraz określenia metody przeciwdziałania ryzyku Kierownicy referatów i osoby zajmujące samodzielne stanowiska podległe Burmistrzowi wypełniają „Arkusze identyfikacji, oceny oraz przeciwdziałania ryzyku” według wzoru zamieszczonego w załączniku nr 3 do regulaminu.
2. Arkusze, o których mowa w ust, 1, przedkładane są poprzez Sekretarza do Burmistrza, corocznie w nieprzekraczalnym terminie do końca stycznia każdego roku.
3. Arkusze podlegają zatwierdzeniu przez Burmistrza.

4. W procesie identyfikacji ryzyka udział biorą wszyscy pracownicy Urzędu.

§ 10

Kierownicy referatów i osoby zajmujące samodzielne stanowiska, zapewniają stosowanie metod przeciwdziałania ryzyku ustalonych w arkuszach, o których mowa w § 9 ust. 1.

§ 11

Zidentyfikowane ryzyko oraz ustalone metody jego ograniczania do są na bieżąco oceniane (monitorowane) przez:

- 1) Kierowników referatów i osoby zajmujące samodzielne stanowiska, którzy oceniają poziom zidentyfikowanego ryzyka oraz skuteczność stosowanych metod jego ograniczania;
- 2) Kierownictwo Urzędu w ramach bieżącego zarządzania Urzędem, w tym w szczególności w trakcie narad z Kierownikami referatów i osobami zajmującymi samodzielne stanowiska.

§ 12

1. Efektywność zarządzania ryzykiem oraz system kontroli zarządczej może podlegać niezależnej i obiektywnej ocenie przez audyt wewnętrzny.
2. Wyniki oceny, o której mowa w ust. 1 i § 11 wykorzystywane są do poprawy efektywności zarządzania ryzykiem oraz usprawnienia systemu kontroli zarządczej.

Kategorie ryzyka

Poniższa tabela przedstawia przykładowe kategorie ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi źródeł (przyczyn) oraz skutków. Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyk.

Kategoria – ryzyko finansowe	
Budżetowe	związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych, dokonywaniem wydatków i pobieraniem dochodów
Oszustwa i kradzieże	związane ze stratą środków rzeczowych i finansowych będących wynikiem przestępstwa lub wykroczenia
Podlegające ubezpieczeniu	związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia np. ryzyko pożaru, wypadku
Zamówień publicznych i zlecania zadań publicznych	związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych lub zlecanie zadań publicznych innym podmiotom np. ryzyko naruszenia zasad, form lub trybu ustawy Prawo zamówień publicznych
Odpowiedzialności	związane z obowiązkiem zapłaty kwot pieniężnych tytułem np. odszkodowań, odsetek karnych, kosztów procesowych
Kategoria – ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
Personelu	związane z liczebnością i kompetencjami pracowników
BHP	związane ze zdrowiem pracowników i wypadkami przy pracy
Kategoria – ryzyko działalności	
Regulacji wewnętrznych	związane z istnieniem i adekwatnością regulacji wewnętrznych
Organizacji i podejmowania decyzji	związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy, przekazywaniem obowiązków i uprawnień np. ryzyko nieprecyzyjnie określonych obowiązków, ryzyko braku formalnie powierzonych obowiązków, ryzyko nieodpowiedniej struktury organizacyjnej
Kontroli wewnętrznej	związane z funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej np. ryzyko niedostatecznej kontroli, ryzyko nieskutecznych mechanizmów kontrolnych
Informacji	związane z jakością informacji, na podstawie których podejmowane są decyzje np. ryzyko braku komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej
Reputacji	związane z reputacją Urzędu np. ryzyko negatywnych opinii
Systemów informatycznych	związane z używanymi w Urzędzie systemami i programami informatycznymi oraz ochroną zawartych w nich danych np. ryzyko awarii, ryzyko udostępnienia danych osobom nieuprawnionym, ryzyko nieuprawnionej modyfikacji danych
Kategoria – ryzyko zewnętrzne	
Infrastruktury	związane z infrastrukturą np. wyposażeniem, bazą lokalową, środkami transportu i środkami łączności
Gospodarcze	związane z czynnikami ekonomicznymi np. kursy walut, inflacja
Środowiska	związane ze skomplikowaniem i zmianami prawa oraz

prawnego	niejednolitym orzecznictwem.
----------	------------------------------

Załącznik nr 2
do Regulaminu wprowadzonego Zarządzeniem Nr 285 /2012
Burmistrza Gminy Wąsosz
z dnia 19. listopada 2012 r.

Zasady oceny wpływu ryzyka

Wpływ	Przesłanki
Wysoki (3)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub bardzo duży wpływ na realizację kluczowych zadań albo osiągnięcie założonych celów – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa lub na reputacji
Średni (2)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczną stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakość wykonywanych zadań, reputację Urzędu. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem może się wiązać trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
Niski (1)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opróżnienie w wykonywaniu zadań. Nie wpływa na reputację Urzędu. Skutki zdarzenia można łatwo usunąć.

Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka

Prawdopodobieństwo	Przesłanki
Wysokie (3)	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku
Średnie (2)	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku
Niskie (1)	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w ciągu lub nie zdarzy się w ciągu roku

Poziom istotności ryzyka

Istotność ryzyka	Przesłanki
Ryzyko wysokie (6-9)	Ryzyko o wysokim wpływie oraz wysokim lub średnim prawdopodobieństwie
Ryzyko średnie (3-5)	Ryzyko o wysokim wpływie i niskim prawdopodobieństwie, Ryzyko o średnim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie Ryzyko o niskim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie
Ryzyko niskie (1-2)	Ryzyko o niskim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie

ARKUSZ IDENTYFIKACJI, OCENY ORAZ PRZECIDZIAŁANIA RYZYKU

Ryzyko						Przeciwdziałanie ryzyku
Lp.	cel - zadanie	Ryzyko (wraz z podaniem kategorii)	wpływ	prawdopodobieństwo	istotność ryzyka	planowana metoda przeciwdziałania ryzyku
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.						
2.						
3.						
....						

.....
podpis Kierownika Referatu, osoby zajmującej
samodzielne stanowisko

Zasady wypełniania Arkusza:

Kolumna	Sposób wypełnienia
1	Numer kolejny celu lub zadania
2	Nazwa celu lub zadania
3	Wskazanie kategorii ryzyka oraz krótki opis jego natury np. ryzyko finansowe -związane z nieterminowym odprowadzeniem dochodów
4	Ocena wpływu w skali: wysoki, średni, niski
5	Ocena prawdopodobieństwa w skali: wysokie, średnie, niskie
6	Poziom istotności ryzyka wynikający z przyznanych ocen prawdopodobieństwa i wpływu (ryzyko wysokie, średnie, niskie)
7	Wskazanie planowanej metody przeciwdziałania ryzyku np. powierzenie odpowiedzialności wyznaczonemu pracownikowi, bieżący nadzór Skarbnika.